

658.3 (497.11)
(084.5) 9

~~482~~

ЗАКОН

О

АКЦИОНАРСКИМ ДРУШТВИМА

ИЗДАЊЕ МИНИСТАРСТВА НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ

У БЕОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1896

Цена 0.50 дин.

4. X
1898

Уведено у нови инвентар бр. 2028
1 јануара 1942 год.
Београд.

Чл. 1.
35946

МИ
А Л Е К С А Н Д А Р I

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна
Скупштина решила и да смо Ми потврдили и потврђујемо

ЗАКОН

О

АКЦИОНАРСКИМ ДРУШТВИМА

I

Опште одредбе

Чл. 1.

Акционарско је друштво оно, које се оснива с
главницом унапред одређеном и подељеном на делове
једнаке вредности — акције — и у коме учесници су-
делују и одговарају само својим улозима.

Чл. 2.

Основна друштвена главница дели се на акције.
Акције су недељиве.

Оне могу гласити на доносиоца или на име; али
привремене акције морају гласити на име.

Чл. 3.

Акционарско друштво има своја права и своје обавезе. Оно може на своје име прибављати својину и остала права. Оно може тужити и бити тужено.

Чл. 4.

Акционарско друштво сматра се као трговинско друштво и онда, кад му предмет предузећа не би био трговински посао.

Чл. 5.

Акционарско друштво може се основати само по одобрењу министра народне привреде (чл. 9.), а по прописима овога закона.

Акционарска друштва стоје под надзором Министарства Народне Привреде.

II

Оснивање друштва

Чл. 6.

Оснивању акционарског друштва може се приступити, кад се у тој намери сложе најмање десет лица, која пуноважно могу располагати својом имовином.

Ова се лица зову оснивачи.

Чл. 7.

У оснивачком друштву могу учествовати и страни држављани али тако, да их не може бити више од једне четвртине.

Чл. 8.

Оснивачи су дужни обратити се министру народне привреде за одобрење да оснују акционарско друштво.

Уз молбу за ово одобрење они морају поднети министру народне привреде:

1. доказ да су испунили пропис чл. 6. овог закона;

2. изјаву, да ће сваки од њих учествовати у предузећу најмање с десет акција;

3. пројекат друштвених правила у два равногласна примерка, у коме се мора означити:

а) предмет предузећа, име (фирма), седиште (домицил), и трајање друштва;

б) колика је основна главница, на колико је акција подељена, на колику суму свака акција гласи и како, тј.: да ли на доносиоца или на име, и колико у томе може бити промене; а ако има акција и на име и на доносиоца, онда колико има једних а колико других;

в) начин, на који ће се чинити поједине уплате на акције, и последице за оне, који их на одређено време не плате;

г) круг друштвене радње;

д) која су права, а које обвезе акционара;

ђ) како ће се бирати и обнављати управни и надзорни одбор, која су права, а које дужности њихове, како ће се надзиравати њихов рад, и како ће се постављати друштвени службеници;

е) колико ће лица састављати управни, а колико надзорни одбор;

ж) кад ће се и како сазивати редовни и ванредни зборови акционара, који су услови за право гласања појединих акционара, и како ће се вршити то право;

з) који су предмети, осем оних, који су предвиђени у овом закону, о којима се неће моћи да решава простом већином гласова;

и) ко ће заступати друштво према другим лицима и према властима, какви и колико потписа везују друштво;

ј) како ће се склапати и испитивати биланс, и на који ће се начин делити и исплаћивати чиста добит;

к) у којим ће случајевима престати друштвена радња и како ће се извршити ликвидација;

л) свака особена корист, која би била уговорена за кога акционара или друго какво лице (чл. 21.);

м) ако се улог којег акционара, који се има урачунати у основну главницу, не састоји у готовом новцу, или ако друштво прима какво имање, онда се мора јасно казати вредност таквог улога или имања, као и број акција или цена, коју представља тај улог, или имање, а осем тога још и име власника тога имања;

н) број и именита (номинална) вредност оних првенствених обавезница (приоритета), које би се издале у течају рада, величина интереса, који би се на њих плаћао, начин на који се имају поништити, као и првенствена права, која би припадала имаоцима ових обавезница.

Осим свега тога, могу се у друштвена правила унети још и друга наређења, која одговарају нарочитим потребама друштва које се оснива, а саобразна су одредбама овог закона.

Чл. 9.

Министар народне привреде, а по саслушању Привредног Савета, одобриће, да се може приступити оснивању акционарског друштва, а тако исто одобриће и пројекат друштвених правила, ако не би нашао, да је такво предузеће противно законима или земаљским интересима.

Чл. 10.

Оснивачи, који су добили одобрење од министра народне привреде, не могу то право пренети на другога.

Ако оснивачи не оснују Друштво за годину дана, од кад им је одобрење дато, оно по себи губи важност.

Чл. 11.

Кад министар народне привреде одобри друштвена правила, оснивачи ће их обзнанити и позвати на упис акција. При овом упису сваки је акционар дужан положити најмање пет од сто од имените вредности уписаних акција.

Оснивачи су дужни сазвати претходни збор уписаних акционара преко службених новина, најдаље у року од два месеца, пошто је цела основна главница уписана.

Ако претходни збор не буде сазван у овоме року, или се све акције не упишу у одређеном року, уписници имају права тражити, да им се врати сав улог који су дали.

За овај проценат оснивачи одговарају целим својим имањем солидарно, све донде, докле год их претходни збор својом одлуком од тога не разреши.

Чл. 12.

Да претходни збор може пуноважно већати и доносити одлуке, ваља на њему да буде, лично или преко пуномоћника, најмање десет акционара, чије акције представљају најмање половину основне главнице.

На овом збору свака акција даје један глас, али нико од акционара не може имати више од десет гласова.

Пошто се збор и изасланик министра народне привреде увере, да је потпуно уписана основна главница и положен проценат по чл. 11., збор ће се претходно изјаснити, да ли усваја израђена и одобрена друштвена правила, па ако их без измене или с изменом усвоји, онда ће се приступити избору чланова управног и надзорног одбора.

Овај збор има да одреди вредност онемог улогу оснивача, који се има урачунати у основну главницу, а не састоји се у готовом новцу, и да означи или број

акција које се имају дати на примљене предмете, или цену за коју се они примају. Ну, он не може повишавати у правилима означену цену оваквих улога. Осим тога овај ће збор донети одлуку о одговорности оснивача, о којој је реч у чл. 11., као и о нарочитим користима, које се дају оснивачима или другим лицима, и ове користи не смеју прећи у правилима означену меру.

Акционар, кога се ово нарочито тиче, при решавању нема права гласања.

Чл. 13.

Ако би збор учинио измене у друштвеним правилима, онда управни одбор не може приступити никаквом даљем раду, док те измене не одобри министар народне привреде.

Чл. 14.

Управни је одбор дужан расписати прву уплату одмах чим буде изабран и чим буду одобрене измене друштвених правила, ако их има (чл. 13.).

Ова уплата мора износити најмање 10% од имевне вредности сваке уписане акције, рачунајући у то и проценат, који је положен при упису (чл. 11.).

Чл. 15.

Управни одбор дужан је најдаље за петнаест дана од дана положене прве уплате (чл. 14.) код надлежног суда пријавити име друштва ради протоколисања, а суд ће ову пријаву имена објавити у службеним новинама.

Пријаву за протоколисање имена дужни су потписати сви чланови управног одбора а и они службеници, који су по правилима овлашћени, да име друштва потписују; они морају предстати суду лично, и признати своје потписе, или потпис својих имена по-

слати суду у надлежно овереној исправи, што ће се чинити при целој или почесној промени поменутих лица.

За Београд је надлежан београдски трговачки суд, а иначе првостепенни судови.

Чл. 16.

Уз пријаву имена, одбор је дужан поднети суду

1. препис својих правила;

2. изјаву, коју ће оверити државни комесар:

а) о потпуном упису акција и свршеној првој уплати;

б) да су уписници акција за претходни збор на време били позвани;

в) да су управни и надзорни одбор изабрани по одредбама друштвених правила; као и имена чланова надзорног одбора;

г) да је друштво основано (конституисано) и да је збор примио оно што се помиње у четвртом одељку чл. 12., ако је и о томе било погодбе; и

3. препис одлука претходног збора акционара.

Чл. 17.

Чим се код суда протоколише име друштва, управни је одбор дужан обзнанити извод друштвених правила у службеним новинама у коме ће бити:

1. дан, кад су усвојена друштвена правила, и дан, кад их је министар народне привреде одобрио;

2. име и седиште друштва;

3. предмет предузећа и трајање друштва;

4. величина основне главнице, број и именита вредност појединих акција, као и да ли су акције на име или на доносиоца; а ако их има и једних и других, онда колико их има једних, а колико других;

5. број и именита вредност првенствених обвезница ако се издају;

6. начин потписивања имена друштвеног;

7. начин, на који ће се друштвене одлуке обзнанити.

Чл. 18.

Ако би акционарско друштво хтелo имати своја заступништва (филијале) на другим местима, дужно ће бити и на тим местима код надлежног суда своје име пријавити ради протоколисања и ради обзнане (чл. 15.). Ову пријаву извршиће заступништво, а у исто време поднеће суду доказ и о томе, да друштво постоји. О извршеном протоколисању управни одбор ће уједно известити и суд онога места, где је главно седиште друштва, у намери да и овај то обзнани.

Чл. 19.

Акционарско друштво почиње правно да постоји тек од дана, кад друштвено име суд обзнани (чл. 15.). Пре судске обзнане имена друштвенога, издане акције не вреде; и они, који су их издали, одговорни су солидарно целим својим имањем за сву штету, која би отуд настала. Исто тако, ако је пре тога што у име друштва рађено, они који су радили одговарају солидарно целом својом имовином.

Чл. 20.

За обезбеђење новца, који су акционари положили на име уплате, одговарају чланови управног одбора целом својом имовином солидарно, све док се име друштва судски не обзнани и док управни одбор не објави, да је положени новац исправно примио.

Чл. 21.

Оснивачи или друга лица могу тражити, да им друштво, које су основали, да неке извесне користи на име накнаде за њихов труд и трошак.

Те користи ваља да су јасно и несумњиво означене у самим друштвеним правилима, или иначе у нарочитоме уговору, који ће се уз извод друштвених правила (чл. 17.) предати јавности.

Тајни уговори, којима би оснивачи присвајали себи извесне користи, неће имати правне вредности, нити ће им се оне досуђивати, ако би ствар дошла до суда.

III

О акцијама и акционарима

Чл. 22.

Акција је исправа, којом се доказује коликом сумом акционар учествује у друштвеној главници.

Чл. 23.

На свакој овакој исправи ваља изреком да стоји, да је то „акција“.

Облик и слог акције одредиће се друштвеним правилима, а овим правилима има се приложити и сам образац акције.

На свакој акцији биће наштампане главније одредбе друштвених правила.

Чл. 24.

Сваки уписник дужан је, да на време уплати целу суму, на коју гласе његове акције; а ако не уплати одговоран је друштву према његовим правилима.

Чл. 25.

За обвезе друштвене одговара акционар до имените вредности акција, ако, и у колико ова уплаћена није.

Чл. 26.

Акције се не могу издати пре него што се потпуно уплате.

Почесне уплате врше се на признанице, а кад се уплати 10% имените вредности, онда се издају привремене акције.

Привремене акције и уплатне признанице морају гласити на име.

Чл. 27.

Нове акције не могу се издавати све дотле док се год старе потпуно не уплате.

Нове акције, које би се издале пре потпуне уплате старих, немају правне вредности, и они који су их издали одговарају солидарно целим својим имањем поред кривичне одговорности (глава XXV кривичног закона).

Чл. 28.

Акција на доносиоца преноси се на другога простом предајом.

Чл. 29.

Акција на име и привремене акције преносе се на другога потписом имаоца на полеђини акције или привремене акције, и уписом у акционарску књигу са означањем имена и презимена, места становања и занимања онога на кога се акција или привремена акција преноси.

Ако преносилац акције не може или не зна потписати пренос, онда пренос мора бити потврђен влашћу.

Чл. 30.

Пренос акција на име или привремених акција важи према друштву од дана, кад се пријави друштву, осим ако се по друштвеним правилима за важност преноса тражи одобрење друштва, у ком случају пренос важи од дана друштвенога одобрења, а врши се по правилима друштвеним.

Чл. 31.

Акционарско друштво мора имати нарочиту књигу о акционарима и акцијама у коју ће бележити:

а) све акције или привремене акције с означањем имена и презимена, места становања и занимања уписника или имаоца акција на име или привремених акција; и

б) све промене у државини акција на име или привремених акција.

Ова ће књига бити изложена у друштвеном стану на увиђај сваком акционару.

Чл. 32.

Ни једно акционарско друштво не сме своје властите акције куповати, нити на њих зајам давати испод имените вредности. Изузима се само случај, кад би друштво одлучило да се друштвена главница сведе на мању количину, у ком случају друштво може куповати своје акције (чл. 90.), али их мора поништити и у својој архиви чувати.

Ако чланови управног одбора поступе противно овом правилу, онда остају друштвеним повериоцима одговорни целом својом имовином солидарно.

Чл. 33.

Акционари имају према броју својих акција сразмерно учешће у друштвеној имовини; они не могу потраживати оно што су уплатили, докле год друштво постоји.

Акционари не могу имати права на одређени интерес, већ имају сразмерно учешће у чистој добити која се покаже по склопљеном годишњем билансу и по одбитку процента, који би по друштвеним правилима био одређен за резервни фонд и корисницу (тантијему), ако је ова друштвеним правилима предвиђена.

Ако би се ранијим губитцима смањила уплаћена сума основне друштвене главнице, онда добит акционари неће између себе делити, до год се главница не попуни онолико у колико је губитком смањена.

Чл. 34.

Акционар није дужан ни у каквом случају положити више него само имениту вредност акције.

Чл. 35.

Акционар је дужан положити уплате на акције кад се на то позове према прописима друштвених правила.

Који акционар не положи уплату на време, дужан је платити и интерес који се одреди друштвеним правилима. Исто тако друштвеним правилима могу се прописати и уговорене новчане казне за оне, који на време не положе уплату, а могу се одредити и случајеви, у којима акционар губи свако право, које као акционар има.

Али акционар не може изгубити своје право, кад позив на уплату није био обзнањен најмање три пута у прописаном размаку времена и у листу одређеном друштвеним правилима, и у службеним новинама, и то последњи пут бар на тридесет дана пре дана уплате.

Чл. 36.

Акционар је одговоран за друштвене обвезе и онда кад по претходном члану изгуби право на акцију због тога, што је није на време уплатио и то до целе имените вредности акција, које је имао у државини до обзнане друштвеног биланса ако је биланс активан; а ако је пасиван, онда одговара за мањак по сразмери акција што их има.

IV

О управном и надзорном одбору

Чл. 37.

Управни одбор акционарског друштва заступа друштво према сваком.

Он се састоји из најмање три или више акционара који се бирају по правилима друштвеним; у управном одбору не може бити више од $\frac{1}{4}$ страних држављана.

Ако би се број чланова управног одбора тако смањео, да тај одбор не би могао решавати, тада је надзорни одбор дужан сазвати збор, који ће поцунити упражњена места чланова управног одбора и то најдаље за десет дана.

Чл. 38.

За чланове управног и надзорног одбора и у опште друштвене часнике и службенике не могу се бирати или постављати они, који се налазе под стецајем, или који се због дела учињених из користољубља или због презадужености налазе под судском истрагом, или су због тога већ били осуђени. Ако се ово деси с којим за време његове службе, онда се привремено удаљава, док не буде ослобођен или проглашен за невиног.

Чл. 39.

Друштво има право да по прописима својих правила, чланове управног и надзорног одбора смени у свако доба. Али тиме се њима не крњи право на накнаду, која би им по друштвеним правилима или по нарочитом уговору припадала до дана разрешења од дужности.

Чл. 40.

Сваки члан управног и надзорног одбора дужан је да положи друштву као залог онолико акција,

колико правила одређују. Ове акције чуваће се у друштвеној благајници.

Акције, које би чланови управног и надзорног одбора положили као кауцију према друштвеним правилима, не могу се продати ни за чији рачун, нити из друштвене благајнице изнети докле год ти чланови не буду разрешени од одговорности према друштву.

Чл. 41.

Пуноважно потписиваће се друштво, кад они који су овлашћени за потпис имена друштвеног поред истог ставе и потписе своје.

Чл. 42.

Друштво се обавезује и задобија права пословима које управни одбор закључи у име његово.

Чланови управног одбора лично не одговарају трећим лицима за дела и обавезе, које су у име друштва примили.

Чл. 43.

Позиви, судске и у опште службене доставе, сматрају се да су предане, кад се предаду коме од чланова управног одбора у друштвеном стану.

Чл. 44.

Заклетве у име друштва полажу чланови управног одбора, али кад се тиче послова, које су друштвени службеници вршили, онда наместо чланова управног одбора полажу службеници ову заклетву. Према потреби суд ће између именованих одређивати лица која ће заклетву полагати.

Чл. 45.

Чланови управног одбора одговорни су друштву лично и целим имањем својим солидарно за штету, која би настала од противзаконог или неправилног вршења њихове дужности или отуда, што би они пре-

корачив границе свога круга рада, који им одређује закон или друштвена правила, тиме друштво оштетили.

Пошто управни одбор својим потписом пуноважно везује друштво, то оно одговара према трећима, ма да је управни одбор прекорачио границе круга рада.

Чл. 46.

Ова одговорност не може пасти на оног члана управног одбора који је одмах противу одлуке и наредбе одборове протествовао и надзорном одбору на писмено протест доставио, или ако није суделовао у радњи којом је штета друштву учињена.

Чл. 47.

Управни одбор може, ако друштвеним правилима или одлуци збора није противно, с одобрењем надзорног одбора изабрати пуномоћника (прокуриста), а за вођење друштвених послова, као и за заступање друштва може овластити друштвене службенике или друга лица. — Круг њиховог рада одређује се пуномоћством.

Чл. 48.

Надзорни одбор састоји се најмање из три акционара и бира се по правилима друштвеним. Ну поједини чланови могу се и поново бирати.

Чл. 49.

Надзорном је одбору дужност да надзирава сав рад управног одбора; да тражи обавештења о току друштвених послова; да у свако доба прегледа друштвене књиге, сва писмена, лиснице (портфеље) и стање друштвене благајнице; да испитује месечне и годишње рачуне (биланс) и предлоге о подели чисте добити; и да о свему подноси извештај збору акционара.

Збор не може решавати о чистој добити нити одобравати рачуне (биланс) без поменутог извештаја надзорног одбора.

Надзорни одбор има права да свагда сазове збор, кад нађе да то захтевају интереси друштвени.

Чл. 50.

Чланови надзорног одбора, као и чланови управног одбора, одговорни су целом својом имовином солидарно, ако су с њиховим знањем а без њиховог протеста:

1. враћени удози акционарима (чл. 33.);
2. ако је друштво своје властите акције прибављало или на њих зајам давало (чл. 32.);
3. ако је интерес или чиста добит давана противно одредбама овог закона (чл. 33.);
4. ако су акције издаване пре потпуне уплате (члан 26.);
5. ако је подељено друштвено имање, или је смањена друштвена главница, противно наређењима члана 86. и 90. овог закона.

Осем овога чланови надзорног одбора одговорни су целом својом имовином солидарно за штету која би настала отуда, што нису вршили своје дужности према чл. 49. овог закона.

Чл. 51.

Ако акционарско друштво нађе, да му је у интересу, да поведе парницу противу чланова управног или чланова надзорног одбора, онда ће за тај случај збор одредити нарочите пуномоћнике.

Ну ако би збор, пошто је одлучио да води парницу, ма из каквог узрока био спречен да пуномоћнике избере, онда суд може наименовати пуномоћнике на предлог ма и једног акционара, који подносе доказ о горњој зборској одлуци.

Чл. 52.

Сваки акционар има права да се о своме трошку умеша у парницу која би се повела противу чланова управног или надзорног одбора.

Чл. 53.

Акционари који представљају најмање $\frac{1}{20}$ део друштвене главнице могу овластити једног или више пуномоћника, да воде парницу противу чланова управног или надзорног одбора, али се тиме не крњи право које сваки акционар има, да парницу води лично у своје име.

Чл. 54.

Члан управног одбора не може у једно исто време бити и члан надзорног одбора.

Чл. 55.

Чланови управног и надзорног одбора и службеници друштвени не могу наспрам друштва долазити у обвезу.

V

Збор акционара

Чл. 56.

Зборови су редовни или ванредни.

Редовни збор дужан је сазивати управни одбор по свршетку сваке године и то у место где је главно седиште друштва, а најдаље за 4 месеца наступајуће године. Даљи рок, и то највише од 2 месеца, може одобрити само министар народне привреде.

Ванредни збор сазива се кад год је потребно а према одредбама овог закона.

Управни одбор је дужан обзнанити позив за збор у службеним новинама најмање три пута и бар на тридесет дана пре одређеног дана, у који се збор

сазива, рачунајући од дана прве обзнане. У позиву мора се свагда ставити дневни ред.

Одлуке зборске о питањима и предлозима који нису објављени у дневном реду, не вреде, осем одлуке, да се други збор сазове.

Ближе одредбе о сазиву збора прописаће се друштвеним правилима.

Чл. 57.

Управни одбор је дужан бар на петнаест дана раније извести министра народне привреде о дану, кад ће се држати збор.

Министар народне привреде одредиће нарочитог комесара који ће присуствовати збору и пазити да рад збора буде сагласан са одредбама овог закона.

Чл. 58.

Управни је одбор дужан заводити у нарочити списак све акционаре који су се пријавили да ће на збору учествовати. У њему ће се забележити колико пријављених акционар има гласова на основу депонованих акција (чл. 59.). Овај списак закључиће се и потписом имена (фирме) друштвене утврдити најмање три дана пред збор и тада изложити акционарима на увиђај.

Чл. 59.

Управни одбор је дужан по признаницама, које је акционарима при упису за збор издао као улазнице на уложене акције, начинити списак дошких акционара, у коме ће означити свакоме појединце број акција и према томе број гласова, и тек пошто се утврди, да има довољан број за пуноважни рад према правилима друштвеним, збор се може отворити.

Чл. 60.

Списак дошких акционара састављен по чл. 59. овога закона овериће потписници записника и држ.

комесар, па ће се приложити зборском записнику, који се мора водити и који ће комесар оверити. Оригинал овога записника чуваће се у друштвеној архиви и даваће се на увиђај сваком акционару, који то затражи, а оверени преписи његови послаће се надлежном суду и министру народне привреде.

Чл. 61.

Ако управни одбор не би сазвао редовни збор у року одређеном друштвеним правилима, онда је то дужан да за 15 дана учини надзорни одбор (чл. 56.); а ако и овај не би то учинио, онда акционари, који представљају $\frac{1}{2}$ део од целог броја друштвених акција, могу тражити од министра народне привреде одобрење, да збор сазову.

Министар народне привреде одобриће сазив збора, ако сазивачи депонују горњи број акција код Министарства Народне Привреде или онамо где министар одреди.

Чл. 62.

Управни одбор акционарског друштва дужан је на захтевање акционара, чије акције представљају најмање десети део друштвене главнице у року од три дана сазвати ванредни збор; у позиву ће се ставити дневни ред. Али за састанак збора не може се оставити дужи рок од 10 дана.

Ако управни одбор у том року не сазове ванредни збор, онда ће га сазвати надзорни одбор у року за три дана, па ако и он то не учини, онда то могу учинити акционари, ако испуне одредбе члана 61. овог закона.

Чл. 63.

Само зборови акционара могу већати и одлуке доносити о томе:

1. да се избере или управни и надзорни одбор и да им се изда разрешница;

2. о рачунима, билансу и подели добити;
 3. о спајању друштва с другим друштвима;
 4. о закључењу уговора с другим којим друштвом у намери обезбеђења узајамних користи (картелни уговори);

5. да се смањи или повиси основна главница;
 6. да друштво престане и да се ликвидатори изберу, и најпосле

7. о измени друштвених правила.
 Осем тога могу се друштвеним правилима одредити и други предмети, о којима може само збор већати и одлуке доносити.

Чл. 64.

Збор не може решити да се основна главница повећа пре, но пошто се она потпуно уплати.

Чл. 65.

На збору акционарског друштва сваке три акције дају имаоцу право на један глас.

Друштвеним правилима може се одредити колико ће највише гласова имати акционар, који има више акција.

Али ни један акционар не може имати више од десет гласова, па ма колико акција имао.

Чл. 66.

Акционар може у збору учествовати и гласати сам лично или може другога акционара опуномоћити за то, али једнога за све своје акције. Ну један акционар не може заступити више од једног акционара, изузев оне акционаре, којима је он природни заступник.

Правна лица, ако су акционари, заступаће њихови заступници.

Чл. 67.

Збор у опште решава већином гласова.

А да збор може решавати мора на њему бити заступљена најмање четвртина друштвене главнице.

Али ако оволики део друштвене главнице не буде заступљен, онда ће се најдаље за десети дан сазвати други збор, и он ће пуноважно решавати, па ма колики део главнице био на њему заступљен.

Чл. 68.

Да друштво престане или да се продужи, или да се промени циљ друштвеног предузећа, мора да је на збору заступљена најмање половина друштвених акција и да за ту измену гласа најмање $\frac{3}{4}$ гласова.

О изменама и допунама друштвених правила могу се доносити одлуке, ако на збору буде заступљена најмање $\frac{1}{3}$ друштвене главнице, и ако за те измене и допуне буде гласала апсолутна већина присутних акционара.

Овако донесене одлуке могу се извршити тек онда кад их одобри министар народне привреде.

Препис одобрених измена и допуна друштвених правила о продужењу или престанку друштва, управни одбор дужан је послати најдаље за 10 дана дотичном суду ради обзнане.

Чл. 69.

Кад збор реши да се друштвено предузеће промени, друштво је дужно исплатити акције оним акционарима, који на ову промену не пристају.

VI

О билансу

Чл. 70.

Сваком редовном годишњем збору управни одбор акционарског друштва дужан је да поднесе уз извештај о радњи и биланс друштвеног стања са рачуном губитка и добитка.

Ови завршни рачуни и књиге закључују се најмање једанпут годишње.

Чл. 71.

При склапању биланса управни одбор поступаће по овим одредбама:

1. Свака покретна имовина и свако друштвено потраживање стављаће се у биланс по вредности, коју има последњег дана пословне године, а непокретна по цени коштања. Али, ако би непокретна имовина из ма којих узрока пала у цени, надзорни одбор одредиће три вештака неакционара, да је процене, и овако нађена цена завешће се у биланс;

2. Хартије од вредности стављаће се по курсу последњег дана пословне године;

3. Сумњива потраживања записаће се по вредности, која је према приликама вероватна; а пропала неће се ни стављати у биланс;

4. Сви трошкови административни ставиће се у годишњи рачун као издатак, а трошкови око прве организације исплатиће се амортизацијом у року који се у правилима мора утврдити;

5. Сума основне главнице, као и сума правилима прописаног резервног фонда ставиће се у дуговање (пасиву); и

6. Добит и штета која се покаже по поређењу свеколике имовине (активе) и дуговања (пасиве) стављаће се нарочито у закључку биланса.

Чл. 72.

Управни одбор дужан је саставити биланс бар на месец дана раније пре збора.

Чл. 73.

Надзорни одбор испитаће завршне рачуне, биланс, и рачун добитка и губитка оверити на поднети о томе извештај збору (чл. 49.).

Ну збор може за преглед биланса и рачуна одредити нарочите рачуноиспитаче.

У том случају одложиће се збор.

У овој намери одређени рачуноиспитачи имају права, не само да разгледају књиге и инвентаре и да биланс с њима пореде, него и да прегледају стање благајнице и новчане документе, као и да траже од одбора потребна објашњења.

Чл. 74.

Рачуноиспитачи се могу бирати из акционара или са стране. Али ни у ком случају не могу се бирати за рачуноиспитаче лица, која су у служби друштвеној, или којима је поверено извршење ма каквог друштвеног посла, и најпосле која су у ближем сродству с члановима управног и надзорног одбора (члан 53. грађ. пост.).

Чл. 75.

Министар народне привреде може у свако доба изаслати нарочите изасланике, да испитају биланс и у опште стање друштва и његову радњу. Сем тога министар народне привреде изашиљаће оваке изасланике кад год то затражи надзорни одбор или акционари, који представљају двадесети део друштвене главнице.

Изасланици имају сва права, која имају рачуноиспитачи (чл. 73.).

Чл. 76.

Биланс друштвеног стања и извештај надзорног одбора или рачуноиспитача штампаће се и најдаље на 8 дана пре збора ставити на углед у друштвеном стану. А на сам дан збора ставиће се то на увиђај у месту где се збор држи.

Чл. 77.

Биланс, који збор усвоји, управни одбор дужан је објавити најдаље за 15 дана после свршеног збора.

Чл. 78.

Сваки акционар има права да о своме трошку узме препис биланса, рачуна о добити и штети и извештаја управног, надзорног одбора и рачуноиспитача.

Чл. 79.

Чим се по билансу покаже, да је изгубљена половина друштвене главнице а нема могућности, да се тај мањак из рез. фонда попуни, управни одбор дужан је одмах сазвати збор акционара ради решења: хоће ли друштво ликвидовати или даље радити. Ако би збор и поред тога решио, да се радња продужи, министар народне привреде може наредити да друштво престане, о чему ће извести дотични суд.

Кад се пак по рачунима покаже, да оно што Друштво има, не достиже да покрије друштвене дугове, управни одбор дужан је да одмах о таквом стању извести дотични Суд ради отварања стечаја.

VII

О резервном фонду

Чл. 80.

Свако друштво мора имати свој резервни фонд, који ће служити за подмирење штета друштвених.

Овај фонд образоваће се из прихода предвиђених правилима друштвеним.

Капитал резервног фонда мора се уложити у српске државне хартије од вредности, и у остале домаће сигурне вредности које носе сталан интерес.

Приход од резервног фонда иде на ојачање истог фонда.

VIII

О престанку друштва

Чл. 81.

Акционарско друштво престаје:

1. Кад истече рок његовог трајања;

2. Кад то одлучи збор акционара (чл. 68.);

3. Кад министар народне привреде реши да друштво престане (чл. 79.);

4. Кад се над њим отвори стечај (чл. 79.);

5. Кад се друштво споји с другим акционарским друштвом (чл. 89.); и

6. Кад број акционара буде мањи од десет.

Чл. 82.

Кад Друштво престаје по тач. 1. 2. 3. и 6. чл. 81. овог закона управни одбор дужан је о томе извести и дотични Суд. Суд ће обзнанити овај престанак три пута узастопце у службеним новинама и позвати друштвене повериоце, да се са својим потраживањима обрате друштву што ће ови учинити за 6 месеца, рачунајући од дана последње објаве.

У исто доба овај престанак друштва објавиће преко новина и управни одбор друштва.

Поред тога позваће се и они друштвени повериоци, који су по друштвеним књигама, или иначе познати, да се пријаве. Ако се који од ових поверилаца не пријави, његово ће се потраживање послати Суду на оставу.

Ово вреди и за сва оспорена потраживања, изузимајући случај, ако је подела друштвеног имања одложена до свршетка спора, или ако повериоци, чија су потраживања оспорена, не би били обезбеђени.

Чл. 83.

При престанку друштва, изузевши случајеве тач. 4. и 5. чл. 81. има се извршити ликвидација.

За извршење ликвидације збор одређује нарочити одбор, најмање од три лица.

Ако то збор не учини онда их одређује суд на захтев ма и једног акционара.

За ликвидаторе могу бити одређени чланови управног или надзорног одбора, акционари или неакци-

онари. Њих збор или суд може сменити у свако доба кад уредно не врше послове овим законом предвиђене.

Управни и надзорни одбор остају органи друштва, док се ликвидација не сврши. Али управни одбор не може ни у коме случају заступати Друштво од дана, кад је ликвидаторски одбор одређен.

Чл. 84.

Управни одбор дужан је да одређене ликвидаторе дотичном суду пријави најдаље за три дана, а то ће бити дужан да учини и онда: кад би и сам био одређен, да ликвидацију изврши. Ликвидатори ће лично пред судом потписати своја имена, или ће своје потписе послати суду у овереној исправи. На тужбу ма и једног акционара суд може, ако има оправданих разлога, сменити ликвидатора и на његово место наименовати другог.

Ако би који од ликвидатора био спречен у вршењу ликвидаторског посла управни одбор дужан је јавити то дотичном суду, који ће на његово место наименовати другог.

Имена ликвидатора управни ће одбор свагда обзнањивати у службеним новинама.

Чл. 85.

Ликвидаторском је одбору дужност:

1. Да сврши текуће послове, да испуни обавезе престалог друштва, наплати његова потраживања и имање друштвено претвори у новац;
2. Да заступа друштво пред судом и ван суда;
3. Да се за друштво равна и да бира изабрани суд;
4. Да свака три месеца објављује извештај о својој радњи, а по свршетку ликвидације и резултат тога рада.

Он може закључивати и нове послове где би то било потребно ради довршења несвршених послова.

Ликвидатори могу продати друштвено имање само на јавној лицитацији.

Наређења чл. 41. 56. и 61. важе и за ликвидаторе.

Надзорни одбор контролисаће радњу ликвидаторског одбора.

Чл. 86.

Пошто се намире сви друштвени повериоци и исплате сви дугови, оно што остане поделиће се међу акционаре према акцијама. Ну ова подела може се предузети тек после рока одређеног за пријаву поверилаца (чл. 82.).

Чл. 87.

Ликвидатори који поступе противно наређењима чл. 85. и 86. одговорни су својим целим имањем солидарно за учињену штету.

Исто тако одговорни су и чланови управног одбора за штету, ако поступе противно наређењима чл. 79. 82. и 84.

Чл. 88.

По свршеној ликвидацији друштвене књиге од последњих 10 година па до престанка друштва предаће се трговачком, а где овога нема првостепеном суду, да их за 10 година чува. Међу ове књиге рачунају се и писма и инвентари.

Чл. 89.

Акционарско друштво може престати спајањем са другим акционарским друштвом у земљи само по претходном одобрењу министра народне привреде. За овај случај важе ова наређења:

1. Да је на друштвеном збору заступљена најмање $\frac{1}{2}$ друштвене главнице и да на то пристане најмање три четвртине присутних акционара;

2. Да је друштво претходно обезбедило потраживања својих поверилаца и да је тај начин обезбеђења јавно обзнанило;

3. Да је ово спајање или престанак друштва доставило дотичном суду ради обзнане;

4. Да ће се имањем друштва које престаје спајањем, руковати оделито, док се не намире или не обезбеде сви повериоци тога друштва;

5. Да суд, који је био надлежан за друштво које се спаја, остаје и даље надлежан, докле год се оделито рукује имањем, али ће њим руковати управни одбор друштва, с којим се спаја престало друштво; и

6. Управни одбор оног друштва, с којим се спојило престало друштво, одговоран је лично и целом својом имовином солидарно за неуредно вршење тог оделитог руковања.

Чл. 90.

Друштво може смањити своју основну главницу, кад то збор одлучи и министар народне привреде одобри.

Ово смањивање главнице може бити откупљивањем и амортизацијом друштвених акција, ослобођавањем од даљих уплата, повраћајем у готовом новцу и смањивањем имените вредности акције.

Министар народне привреде одобриће ово смањивање главнице онда, кад се на основу последњег биланса увери, да друштво може и смањеном главницом испунити своје обавезе.

IX

О страним акционарским друштвима у Србији

Чл. 91.

Страна акционарска друштва која хоће под својим именом да имају своју радњу у Србији средством својих

заступништава (филијала), морају поднети министру народне привреде програм своје радње и своја друштвена правила на одобрење (чл. 95.).

Чл. 92.

Уз пријаву дужно је заступништво, или филијал, поднети министру народне привреде уверење:

1. да је друштво по законима своје земље основано (конституисано) и отпочело фактички своју радњу;

2. да је за радњу своју у Србији установило заступништво са седиштем у Србији;

3. да се друштво обавезало, да ће за послове у Србији поступати по овом закону и да ће правна дела заступништва његовог у Србији бити обавезна за друштво;

4. да је заступништво овлашћено да друштвено име пуноважно потписује;

5. да у свима парницама, које би се изродиле због послова које су закључила друштвена заступништва у Србији, признаје надлежност српских закона и судова.

Сем овога друштво је дужно да покаже колику ће главницу унети за своју радњу у Србији.

Где није у уговорима између Србије и страних држава утврђено начело узајамности за вршење рада акционарских друштава, ту ће друштво које тражи одобрење за своју радњу у Србији, у случају сумње бити дужно да докаже како држава, у којој је друштво основано, поступа према акционарским друштвима, која су основана у Србији.

Чл. 93.

Кад друштво добије одобрење од министра народне привреде, оно ће се уз подношај тога одобрења пријавити дотичном суду ради протоколисања и обзнане. То ће се извршити по наређењима овога за-

кона за друштва, која у Србији постоје, с тим додатком, да се у објави морају означити имена заступника или агента у Србији, и колика је и у чем се састоји унесена главница за послове у Србији.

Ако би страном друштво хтело установити више заступништава (филијала или агентура) у Србији, оно ће их све пријавити код дотичних судова.

Чл. 94.

Страна акционарска друштва водиће о својим пословима и у Србији трговачке књиге на српском језику (§§ 8. 9. 10. и 11. трг. закона) и у динарској вредности.

Чл. 95.

Заступништво (филијал или агентура) дужно је, најдаље за три месеца после збора друштва које заступа, поднети министру народне привреде записнике зборске и друштвени биланс, а уз то и извештај о радњи својој у Србији.

Општи биланс, као и биланс о радњи у Србији, објавиће три пута узастопце у службеним новинама.

Чл. 96.

Страном друштво одговара за штету, коју учине његови заступници и за сваки њихов рад, који је противан одредбама овога закона.

Чл. 97.

Одлуке страних друштава, које се односе на измену друштвеног предузећа, или на престанак друштва, или на ликвидацију, или на спајање његово с другим друштвом, па су пуноважно донесене по законским прописима њихових држава, а нису противне одредбама овога и осталих српских закона, заступништво је дужно најдаље за три месеца од дана одлуке пријавити министру народне привреде и обзна-

нити у службеним новинама. Такве одлуке важе за радњу тих друштава у Србији од дана кад их одобри министар народне привреде.

Чл. 98.

По захтеву министра народне привреде и одлуци надлежног суда, радња друштвена престаје, ако се докаже:

1. да је друштво у својој отаџбини престало с радњом, или да је изгубило право располагати својом имовином;

2. ако се не придржава наређења чл. 92. тач. 2. и чл. 93. и 94.;

3. ако је страна држава, у којој је седиште друштва, напустила начело узајамности према српским акционарским друштвима;

4. ако се против друштва или његових заступништава (филијала) у Србији пресуде не могу извршити; и

5. ако је друштво донесену главницу за радњу у Србији са свим или од части смањило.

Ликвидација страних друштава у Србији може се извршити само у Србији а по одредбама овога закона.

X

О казнама

Чл. 99.

Затвором до пет година, а уз то и новчано до 10.000 динара казниће се:

1. оснивачи и чланови управног и надзорног одбора, који што намерно лажно представе што се тиче уписа или уплате основне главнице или одредаба које су предвиђене у члановима: 8. 10. 11. и 21. овог закона;

2. чланови управног и надзорног одбора, који намерно суду представе неистинито стање друштвено при пријави за протоколисање (чл. 16.); и

3. чланови управног и надзорног одбора, ако записнике зборске намерно воде неистинито.

Чл. 100.

Чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори казниће се затвором од годину дана и новчано до 10.000 динара:

1. ако намерно у својим представкама, прегледима имовног стања друштвеног, или у својим изјавама на збору, неистинито представе или прикрију стање друштва;

2. ако акције издаду пре потпуне уплате имените вредности њихове;

3. ако у случају повишења главнице, акције издаду пре пријаве за протоколисање дотичном суду (члан 63.).

Чл. 101.

Затвором до три месеца, а уз то и новчано до 2500 динара, казниће се:

1. чланови управног одбора ако не пријаве суду име друштвено (чл. 15.);

2. чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори, ако је њиховом кривицом друштво дуже од три месеца остало без надзорног одбора, или је недостајао број чланова потребан за решавање;

3. чланови управног одбора, ако противно наређењу другога одељка чл. 79. не извести суд за отварање стечаја;

4. чланови управног одбора, ако поступе противно чл. 32. овог закона;

5. чланови управног одбора, ако поступе противно наређењу чл. 33. овог закона;

6. чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори, ако пропусти сазвати збор (чл. 56. и 61.);

7. ликвидатори, ако поступе противно наређењу члана 85.

8. чланови управног одбора, ако у предметима који спадају у круг рада збора, самовољно решавају (чл. 63.); и

9. чланови управног и надзорног одбора и други друштвени службеници, који не би давали обавештења комесарима или рачуноиспитачима.

Ако има олакшице могу се казнити само новчано.

Чл. 102.

Тужбу за дела у предњим члановима изложена, могу поднети лица која су за то овлашћена од акционарског збора, или управног одбора, или министра народне привреде.

За извињање и суђење ових дела надлежни су првостепени судови по одредбама кривичног поступка.

Прелазна наређења

Чл. 103.

Акционарска друштва која су постојала пре оно што је ступио у живот овај закон, дужна су најдаље за две године своја правила и свој рад саобразити овоме закону.

Чл. 104.

Прописи овог закона не вреде за акционарска железничка удружења и за друштва која постоје у Србији на основу особених закона; даље за задруге или друштва с неограниченим бројем чланова, која се оснивају за узајамно потпомагање у кредиту, у привреди и потрошњи, као и за узајамно обезбеђење.

Чл. 105.

Закон овај ступа у живот од дана, кад га Краљ потпише.

Чл. 106.

Кад овај закон ступи у живот онда односно акционарских друштава престају важити одредбе у §§ 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 41. и 44. трг. закона од 26 јануара 1860 год. (збор. XXX стр. 548).

Препоручујемо Нашем министру народне привреде да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

10. децембра 1896 год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР С. Р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,

А. Нинчић С. Р.

Министар
народне привреде,

Вучко Д. Стојановић С. Р.

Ив. д.
35446